

Prof. Dr. Galip Urak ve Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı

Prof. Dr. Galip Urak'ın Özgeçmişi ve Göğüs Cerrahisi AD'nın Tarihçesi

Prof. Dr. Hâdi Akay

Prof. Dr. Hâdi Akay
1946 - 2006

Sayın Hocamız **Prof. Dr. Hâdi Akay**'ı 24.01.2006'da bir akademisyen için çok genç sayılabilecek yaşta kaybettik. Oysa göğüs cerrahisinde gerçekleştirmeyi planladığımız ne çok şey vardı. Son yıllarda özellikle Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı Başkanı olduktan sonra anabilim dalının tarihine çok önem verdi. Köklerimizin uzandığı derinliği bilmek yeni yetişen nesillere nasıl bir mirasa sahip olduklarını gösterecek ve bunun gururuyla daha gayretle çalışma duygusunu verecekti. Anabilim Dalımızın tarihçesini ve kendi hocalarının mesleki yaşam öykülerini yazmaya başladı. Her fırsatta söz ettiği gibi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi AD'nın kurucu ve pek çok ilkleri anabilim dalımızda gerçekleştiren Prof. Dr. Galip Urak'tan başladı. Ne yazık ki tamamlamadan aramızdan ayrıldı. Aşağıda okuyacağınız yazı Sayın Hocamızın bilgisayarında kayıtlı son haliyledir. Yazının yayına hazırlanmasındaki katkılarından dolayı Dr. Tankut Akay'a ve Dr. Arda Demirkan sonsuz teşekkürler.

Sayın Hocamız Prof. Dr. Hâdi Akay'a bir kez daha Allah'tan rahmet diliyoruz.

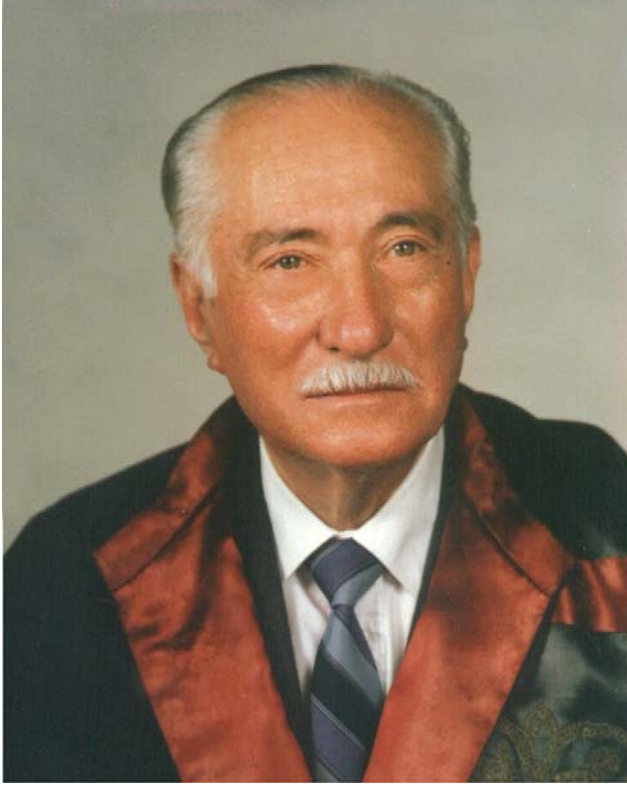
Anılarımızda yaşamaya devam ediyor,
Sevgi ve saygılarımızla.

Doç. Dr. Ayten Kayı Cangır

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı
cangir@medicine.ankara.edu.tr

Prof. Dr. GALİP URAK'IN

ÖZGEÇMİŞİ

Resim 1: Prof. Dr. Galip URAK 1913 - 2001
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı'nın kurucusu

Günümüzde, ülkemizin en önemli Göğüs Cerrahisi Kliniği olan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı'mızın kurucusu: Ankarada, Adana'da, Antalya'da, Eskişehir'de, Konya'da, Diyarbakır'da, Erzurum'da, Sivas'da, Van'da, daha birçok ilimizde birbirinden değerli bilim adamlarını yetiştirerek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim dallarında eğitim ve

hizmetin yaygınlaştırılmasını sağlayan, hepimizin hocası ve idolü olan aziz hocam Prof. Dr. Galip Urak'ın (Resim 1) özgeçmişini sizlere özetleyerek sunacağım.

Prof. Dr. Galip Urak, 1913 yılında İstanbul – Fatih'de doğdu. Babası Operatör Dr. Ali Mehmet Bey, annesi İffet Hanım'dı (Resim 2). İlk, orta ve lise tahsilini İstanbul Erkek Lisesinde yapan Prof. Urak, liseden 1931 yılında mezun oldu (Resim 3). Aynı yıl İstanbul Tıp Fakültesine başlayan Prof. Urak, 1937'de Tıp Fakültesini bitirdi. 1937 – 38 yılları arasında askerliğini yapan Prof. Urak,

Resim 3: 1937'de Tıp Fakültesini bitirdi.

1937'de (Resim 4), İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi II. Cerrahi Kliniğinde, Prof. Dr. Kemal Atay'ın yanında, genel cerrahi asistanı olarak çalışıp, genel cerrah oldu.

Resim 2: Galip Urak'ın babası: Operatör Dr. Ali Mehmet Bey

Galip Urak'ın annesi: İffet Hanım

Resim 4: 1938 Sirkeci Garı görevi gidiş...

Adı geçen klinikte 7 yıl çalışan Prof. Urak II. kez askere gidip, muhtelif alaylarda genel cerrah olarak çalıştıktan sonra terhis oldu.

Askerliğini bitirdikten sonra, Sağlık Bakanlığına başvuran Prof. Urak, Kozan Devlet Hastanesinde 1947 yılına kadar başhekim olarak görev yaptı (Resim 5). 1947 yılında Göğüs Cerrahisini öğrenmek amacı ile İngiltere'ye

Resim 5: Adana Kozan Memleket Hastanesi 1944 - 1947 bir ameliyata hazırlık...

giden Prof. Urak, 3 yıl Londra'da ve 6 ay da İsveç'de kalarak, bilgi ve görgüsünü arttırdı (Resim 6). Özellikle, ampiyem ve özofagus ülserleri konusunda çalışan

Resim 6: 1948 King's College Londra'da ameliyatta Cambridge

Prof. Urak, "Kronik Ampiyem ve Tedavisi" başlıklı doçentlik tezi ile, 1952 yılında doçent oldu (Resim 7-11). Aynı zamanda, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Resim 7: Doçentlik dönemi

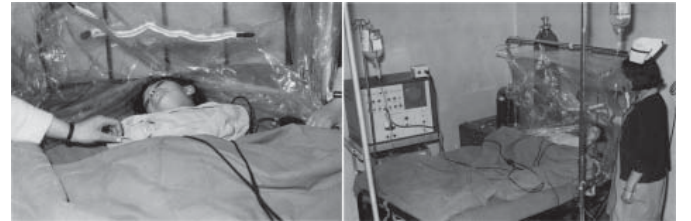
Resim 11: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Kliniği 1954-58

I. Cerrahi Kliniğinde rahmetli hocamız Prof. Dr. Kâmil Sokullu'nun doçenti olarak göreve başladı (Resim 12). Anestezinin eter ile verildiği, kan bankasının bulunmadığı, sanayi tipi oksijen ile ameliyatların yapılabilirdiği,

Resim 12: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Kliniği 1953

sıvı elektrolit dengelerinin ve tedavisinin bilinmediği bir ortamdaki zorlukları takdirlerinize bırakıyorum. Genel Cerrahi Kliniği içinde Göğüs Cerrahisi ameliyatlarının yapılmasındaki bazı zorluklar nedeni ile, Tbc. dışı hastalara I. Cerrahi Kliniğinde, Tbc'lu hastalara Ankara Verem Savaş Derneği Hastanesinde müdahale ediyordu.

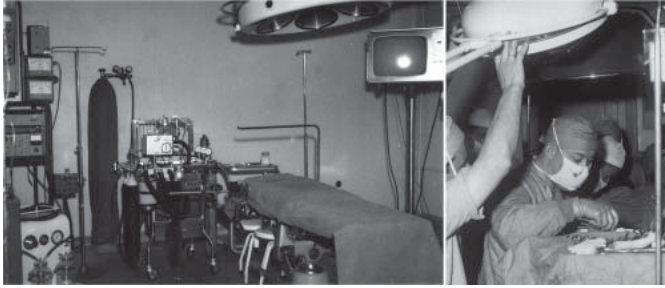

Resim 13: 1953 ilk Blalock ameliyatı

Rahmetli hocamızın, kendi el yazısı ile kaleme aldığı hatıralarından öğrendiğime göre, Türkiye de ilk modern özofagus cerrahisi ameliyatı 1950 yılında, Dr. Orhan Balkan'ın gönderdiği özofagus Ca'lı bir hastada (ÖZOFAJEKTOMİ - ÖZOFAGO GASTROSTOMİ)'yi yaptı. Yine aynı sene, rahmetli hocamız Prof. Dr. Zafer

Paykoç'un gönderdiği, **FALLOT TETRALOJİSİ** olan bir çocuğa **BLALOCK AMELİYATI**'nı (Resim 13), daha sonraları ise **POTTS** ameliyatı ve bronşektazili bir olguda **ALT LOBEKTOMİ**'yi yaptı. 1951 yılında, Ulus - Hisarparkı Caddesindeki Ankara Verem Savaş Derneği Hastanesinde, artık akciğer rezeksiyonları rutin hale gelmişti. Aynı sene, sol torakotomi ile **PERİKARDİEK-TOMİ** ameliyatını gerçekleştirdi. Bu vak'aları 1952 yılında **MİLLİ TÜRK TIP KONGRE**'sinde yayınladı.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Profesörler Kurul'unda 1960 yılında, Göğüs Hastalıkları Kliniği direktörü rahmetli hocamız Prof. Dr. Nusret Karasu'nun da katkıları ile Göğüs Cerrahisi Kliniği, Göğüs Hastalıkları Kliniğinin bir seksiyonu olarak kuruldu. Bu suretle Dernek Hastanesinde 12 yatak ile Göğüs Cerrahisi Kliniği faaliyete geçti (Resim 14).

Resim 14: 1960 Göğüs Cerrahisi ameliyathanesi

Ankara Verem Savaş Derneği Hastanesi 1960

Cerrahi Kliniğinden ayrılan Göğüs Cerrahisi Kliniği tüm faaliyetlerine Dernek Hastanesinde devam etmeğe başladı. Rahmetli hocamız 1962 yılında profesör oldu.

Göğüs Cerrahisi ameliyatlarının hemen hemen hepsi artık yapılabiliyordu. Göğüs Cerrahisindeki gelişmelere karşın kalp-damar cerrahisinde aynı gelişme sağ-

Resim 15: 1980'li yıllardaki Göğüs Cerrahi Öğretim Üyeleri

Resim 16: Staj grupları... 1973

lanamamıştı. Fakültemizin diğer klinikleri ile, özellikle kardiyoloji kliniği ile ilişkiler kopuktu. Bu sırada fakültemiz kardiyoloji kliniğinin bir bölümü Yüksek İhtisas Hastanesine nakledilmişti. Rahmetli hocamız Prof. Dr. Zafer Paykoç'un önerisi ile, Kardiyoloji ile birlikte olmanın avantajları da düşünülerek, 1961 yılında Dernek Hastanesindeki cihazlar da alınarak Yüksek İhtisas Hastanesine nakledildi.

1966 yılında müstakil bir kürsü olarak **Göğüs Kalp ve Damar Şirürjisi** kuruldu.

Yüksek İhtisas Hastanesindeki çalışmalardan istenen ölçekte verim alınamadı. Bu dönemde, fakültemiz Gastro-Enteroloji Kliniğinin Yüksek İhtisas Hastanesine yerleşmesi ile, Göz Kliniğinin boşalttığı kısım kullanılmamakta idi. (Şimdiki Cebeci kampusümüzde Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı yerleşkesinin üst katının bir bölümü). Fakülte içine dönmek için talep olunan bu bölümün yarısı Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniğine, yarısı da Nöroşirürji Kliniğine verildi. Fakültemizde göğüs cerrahisi ameliyatları, Yüksek İhtisas Hastanesinde Kalp ameliyatları yapılmaya başlandı ve bir süre böyle devam etti. Nöroşirürji Klini-

Resim 18: Anıtkabir Ankara 1993

Resim 19: Verem Savaş Derneği Başkanı Prof.Dr.Galip Urak'ın Anıtkabir Ziyaret Defteri

ği de Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniğinin boşalttığı yere geçince, daha geniş bir mekana kavuşuldu. Yüksek İhtisas Hastanesinden tamamen ayrılarak tüm ameliyatlar artık fakültemiz Cebeci kampusündeki Kliniğininide yapılmaya başlandı.

Açık kalp cerrahisindeki yavaş gelişmelere karşın, kapalı kalp ameliyatları devamı yapılmakta idi. Akciğer, mediasten cerrahisi, sleeve rezeksiyonlar (ilk müdahale 1968'de yapıldı), özofagus cerrahisi üst düzeyde yapılmaktaydı. Hidatik kist cerrahisinde konulan cerrahi prensipler yurt dışında da kabul edildi. Endoskopik girişimlerin hepsi (bronkoskopi, özofagoskopi, mediastinoskopi) rutin olarak yapıldı.

18. 02 . 1982 tarih ve 17609 sayılı resmi gazetede yayınlanan **Üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği** uyarınca, Cerrahi Tıp Bilimleri Bölümü'ne bağlı olarak **Göğüs ve Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı** kuruldu (Resim 15-16).

Prof. Dr. Galip Urak 01.01.1983 yılında emekli oldu (Resim 17). Emekli olduktan sonra da çalışmalarına devam eden Prof. Dr. Galip Urak **Türk Kalp Vakfı, Verem Savaş Derneği ve Verem Savaş Vakfı'nın** başkanlıklarını üstlenerek önemli çalışmalarına devam etti (Resim 18-19).

Prof. Dr. Galip Urak 2001 yılı 5 Nisan Perşembe günü saat 06:00 sularında vefat etti.

Hocamızı rahmetle anıyor, aziz hatırası önünde saygı ile eğiliyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Hâdi Akay